SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 24. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 5, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ЛЮТОГО 1993. Ч. 24. РІК C.

КОМУНІСТИ ЗАГРОЖУЮТЬ АРМІЇ

Київ (УНІАР). — Тут 2-го лютого розпочався збір підписів серед народних депутатів-комуністів під заявою, у якій міститься вимога резигнації міністра оборони України ген. Костянтина Морозова та начальника Соціяльно-психологічної служби генерал-майора Володимира Муляви.

Українська Республіканська Партія в свою чергу оприлюднила звернення до громадськости з закликом захистити відданих Україні людей, які служать у війську і зможуть оборонити своїх громадян від імперської потвори. У зверненні сказано, що вийшовши „з окопів", комуністи розпочали нову атаку, вдаючись до фабрикацій та перекручуючи факти, як у найгірші часи комуністичного режиму. Намагаються вони скомпромітувати в очах суспільства відданих Україні громадян, захопити керівні посади в армії та інших структурах державної влади і, врешті, позбавити Україну державної незалежности.

Голова Спілки Офіцерів України Григорій Омельченко повідомив, що в західніх областях України невідомі особи поширили летючки з підписом „Спілка Офіцерів України", в яких ідеться про зверхність українців над росіянами і жидами. Г. Омельченко категорично заперечив причетність СОУ до цих фальшивок, назвав їх провокацією, розрахованою на розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

Спілка Офіцерів України оприлюднила заяву, в якій рішуче засуджує політичні провокації, спрямовані на дестабілізацію в Україні. СОУ цілком підтримує дії Президента, Уряду і міністра оборони України щодо захисту української державности і створення національних збройних сил. Солідаризується СОУ і з Антиімперським, Антикомуністичним Фронтом.

Нагороди Антоновичів пішли в Україну

Вашінгтон. — Фундація Омеляна і Тетяни Антоновичів повідомляє, що на рекомендацію жюрі літературних і наукових нагород Фундації літературну нагороду Антоновичів 1992 року надано Володимирові Дроздові за його роман/епопею „Листя землі", а наукову нагороду з українознавства надано Михайлові Брайчевському за його монографію „Утвердження християнства на Русі".

Спеціяльну літературно-наукову нагороду Антоновичів цього року надано газеті Спілки Письменників України „Літературна Україна" за великі заслуги для української культури та державотворення.

Народний Рух України зареєстрований як партія

Київ (УНІАР). — Тут, у вівторок, 2-го лютого, у Міністерстві Юстиції України відбулася перереєстрація Народного Руху України у у зв'язку з тим, що це вже не громадсько-політична організація, а політична партія.

Вячеслав Чорновіл назвав антирухівським закон, згідно з яким, всі об'єднання громадян, засновані до його прийняття, мають пройти реєстрацію в Міністерстві Юстиції. В. Чорновіл далі твердить, що Рух є не партія, а громадсько-політична організація.

Вручаючи В. Чорноволові посвідчення про реєстрацію статуту НРУ, міністер Юстиції України погодився, що закон про реєстрацію громадських об'єднань та політичних партій є недосконалим.

Дві українські музичні зірки з Києва виступлять в Чикаґо

Ню Йорк (І. Стецура). — Рівно рік тому „Ню Йорк Таймс" повідомив, що молода пара з Києва Валентина Лисиця та Олексій Кузнєцов виграли першу нагороду у престижевому конкурсі дуо-піяністів ім. Миррі Драноф у Маямі, Фла., поділяючи нагороду з іншим дуо.

Це подружжя піяністів викликало сенсацію в музичному світі Америки. Члени жюрі, широко відомі та респектовані критики, як Гаролд Шенберґ, Джозеф Горовіц чи Мартін Букстен одноголосно захоплювались українським дуо: „вони подивугідні". „Це без сумніву найкраще фортепіянове дуо, яке ми дотепер чули" і „експльозивна краса".

Хоч зараз після конкурсу це дуо повернулось до Києва, їхнім бажанням було ще приїхати до ЗСА на додаткові студії та концертування.

Від минулої осені Валентина та Олексій є на стажуванні в університеті Індіяна в Савт Бенд, у клясі світової слави піяніста грузина Александра Торадзе, великого приятеля українців (він відкрив серію „Музика в Інституті" в УІА в Ню Йорку в жовтні 1989 року) і вже почали концертувати.

Після недавнього концерту в Мерівілл університеті в Ст. Луїс, публіка викликувала їх на сцену 15 разів.

Минулого грудня Валентина та Олексій знову виступали з концертами у Маямі, а критик Тім Сміт в газеті Сан Сентінел у Форт Лодердейлі писав: „Здається вже немає кращої гри на двох фортепіянах". Інший критик Джеймс Рус із „Маямі Гералд" пише: „Рідко в сьогоднішній час можна зустріти таку замріяну сенсуальність. Вони цілком вийняткова пара".

Українське фортепіянове дуо виступить знову у Маямі в Лінкольн театрі у днях 11-го, 13 -го і 14-го березня ц.р. із Ню Ворлд симфонією, виконуючи концерт для двох фортепіянів французького композитора Франціса Пуленка.

Чикаґська громада очікує виступ В. Лисиці та О. Кузнєцова в Українському Інституті Модерного Мистецтва вже у неділю, 14-го лютого ц. р. о год. 2-ій по полудні.

У МОЛДОВІ НАЗРІВАЄ КРИЗА ВЛАДИ

Кишинів, Молдова. — В середу, 3-го лютого, парлямент Молдови прийняв таємним голосуванням резиґнацію голови Верховної ради Алєксандра Мошану, його першого заступника Іона Хадирка і голову комісії в питаннях засобів масової інформації Валєріу Матея.

Резиґнація керівництва парляменту є вислідом кризи законодавчої влади, що назріла відразу після того, як президент Мірча Снігур і більшість депутатів висловилися за проведення в республіці референдуму. На ньому молдавський народ повинен прийняти остаточне рішення: буде Молдова незалежною чи приєднається до Румунії. Проти референдуму виступили керівники парляменту і меншість депутатів, які представляють Християнсько-демократичний народний фронт. Фракція від фронту відмовилася затверджувати резиґнацію, а лідер цієї організації Юрій Роцка потрактував події як „намагання консервативних і русофільських сил затягнути Молдову у Співдружність Незалежних Держав і створити правовий механізм, який перешкодить об'єднанню з Румунією". В основі кризи, на думку Ю. Роцка, лежать „геополітичні інтереси Росії в цьому реґіоні і корпоративні інтереси економічної мафії".

Голова Верховної ради Придністровської республіки Молдови Григорій Маракуца вважає, що резиґнація значною мірою відпружить атмосферу взаємин між Кишиневом і Тирасполем, оскільки „однозначне прорумунське наставлення керівництва парляменту Молдови не сприяло діялогові". Разом з тим Маракуца стоїть на тому, що повернутися у взаєминах між Кишиневом і Тирасполем на колишній ґрунт вже неможливо. Він є певний, що в майбутньому може бути прийнятий лише один компроміс — конфедеративний устрій республіки.

Лідер соціял-демократів Оазу Нантой заявив, що резиґнація керівників Верховної ради сама по собі нічого не вирішить, бо теперішній парлямент вже пережив себе і не годен розв'язати великих проблем, що стоять перед Молдовою.

Готуються до Днів Данії в Україні

Київ (УНІАР). — Тут 28-го січня у конференційній залі Академії Наук України відбулася пресова конференція амбасадора Королівства Данії в Україні Крістіана Собера Чефабер-Рода. Ця пресконференція була присвячена проведенню Днів Данії в Україні 8-9-го лютого. На думку амбасадора, Україна має великий економічний потенціял, з такою країною не може не рахуватися не лише Данія, але й уся Европа.

Реформи Уряду Леоніда Кучми амбасадор вважає правильними, але ще потрібно, щоб в Україну надходили справжні інвестиції. Данія готова і може допомогти, якщо будуть докази, що Україна дійсно хоче перейти до справжнього ринку, наголосив амбасадор Данії.

На пресконференції оприлюднено заяву про те,що у програмі Днів Данії запляновано контакти підприємців, керівників фірм, організацій двох країн , експозицію технологій та досвіду міжнародної співпраці. Дні Данії проводяться з метою активізації підприємництва в Україні, поширення співпраці та обмін досвідом, особливо в приватному акціонерному секторі як основі ринкової економіки.

Соціялісти формують тіньовий уряд

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 2-го лютого, відбулася пресова конференція депутатів Верховної Ради, які є членами Соціялістичної Партії України. На запитання відповідали: голова політичної ради СоцПУ Олександер Мороз, член політради і економіст Наталія Вітренко, а також Іван Мусієнко, Валентин Тризна і Володимир Марченко.

Журналістам роздано текст промови О. Мороза з критикою програми Уряду. Мороз пропонує надати урядові можливість виробити окремі програми щодо енерґетики, продовольства, фінансів та структруної перебудови, але не комплексну програму дій.

Соціялісти підтвердили, що до березня цього року, згідно з рішенням їхнього Другого з'їзду, буде зформований тіньовий кабінет.

Папа відвідує Африку

Рим, Італія. — У середу, 3-го лютого, Папа Іван Павло II відправився в десяту з ряду міжнародну поїздку за час свого понтифікату.

Протягом восьми днів голова Католицької церкви відвідає кілька африканських держав.

Після 5.5-годинного перелету з Риму Іван Павло II прибув у перший пункт призначення — державу Бенін на західньому побережжі Африки. Після перебування у Беніні Папа відправиться у п'ятиденну поїздку по Уґанді.

Уряд Уґанди вже прийняв ряд заходів безпеки напередодні приїзду голови Католицької церкви. Коло 800 мешканців , столиці країни, міста Кампали, були заарештовані як особи, що представляють собою потенційну небезпеку — дезертири з армії, безробітні і бездомні. Поліція Кампали конфіскувала при обшуку житлових будинків кількасот одиниць вогнепальної зброї і патронів.

Кінцевим пунктом перебування Папи Івана Павла II в Африці буде столиця Судану Хартум, країни, населеної переважно мусулманами.

ДОПОВІДЬ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — Приятелі Руху Північного Ню Джерзі влаштовують доповідь „Спостереження, аналіза та висновки з однорічної праці в університетах і інших інституціях в Україні", яку виголосить проф. Тарас Гунчак і проф. Роман Воронка. Доповідь відбудеться в п'ятницю, 5-го лютого, в год. 7-ій вечора у залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд авеню, Нюарк, Н.Дж.

Депортовані палестинці відкидають компроміс Ізраїля

Єрусалим. — Уряд Ізраїля поступився перед тиском З'єднаних Стейтів і заявив у понеділок, 1-го лютого, увечорі, що дозволить повернутися на батьківщину сотні депортованих 17-го грудня минулого року палестинців — членів терористичної організації Гамас. Однак у вівторок, 2-го лютого, самі депортовані відкинули варіянт частинного повернення, запевнивши, що „або вернуться всі, або ніхто".

Повідомляючи про компромісове рішення уряду, прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Рабін підкреслив, що воно дасть можливість уникнути санкцій Ради безпеки ООН. Покищо ЗСА наклали вето на резолюції про санкції.

З гострою критикою на адресу кабінету міністрів, очолюваного соціялістичною Робітничою партією, виступили лідери опозиційного бльоку Лікуд. Колишній прем'єр Ізраїля Їцак Шамір в інтерв'ю для радіо армії сказав, що країна „втрачає престиж, дозволяючи арабам-радикалам підняти голову і диктувати умови". Газета „Гаарец" оприлюднила точку зору керівників ізраїльської служби безпеки, які вважають, що рішення повернути сто депортованих екстремістів буде потрактоване як вияв слабкости з боку Ізраїля.

В імені депортованих палестинців виступив Абдул Азіз Рантісі, вияснивши становище депортованих, які, з міркувань солідарности, можуть повернутися тільки всі разом. Його підтримав керівник місії спостерігачів Палестинської визвольної організації при ООН Насер аль-Кідва. „Їх вигнали з їхньої країни, а тепер в такий самий спосіб мусять повернути", — сказав він. Член виконкому Палестинської визвольної організації Магмуд Аббас застеріг, що палестинці не візьмуть участь в мирних переговорах щодо Близького Сходу, поки всі депортовані Ізраїлем палестинці не дістануть можливости вернутися додому.

Міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез, в цілому підтримуючи компромісове рішення свого уряду, все ж назвав депортацію палестинців „тактичною помилкою".

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД представниками Европейської спільноти, керівник британського міністерства закордонних справ Даглас Герд заявив, що воєнне втручання Англії і її спільників з НАТО в балканський конфлікт було б морально виправданим, однак практичних вислідів не дало б. Водночас Д. Герд визнав, що мирні переговори між представниками Европейської спільноти і учасниками боснійського конфлікту не мали ніякого успіху. Англійський міністер сказав, що його уряд вважає необхідним скликання міжнародного суду над особами, причетними до злочинів проти мирного населення в Боснії і Хорватії. Він зокрема підтвердив, що в Боснії серби зґвалтували понад 20,000 жінок і дівчат-мусулманок.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ ПАРИЗЬКОЇ газети „Круа" міністер закордонних справ Росії Андрєй Козирєв заявив,що Росія рішуче виступає проти застосування сили щодо Югославії. Відповідаючи на запитання стосовно наставлення Росії до ситуації в Косово, російський міністер відповів: „Права албанської меншини в Сербії, в тому числі й право на автономію, повинні дотримуватися, однак Росія виступає проти відокремлення Косова від Сербії".

ПАРЛЯМЕНТ ЛАТВІЇ прийняв у вівторок, 2-го лютого, рішення перезахоронити останки совєтських вояків, які загинули у боях за Ригу в роки Другої світової війни. Ризький військовий цвинтар існує від 1915 року. Посередині на ньому стоїть 9-метрова скульптурна постать „Мати Латвія", що само по собі свідчить про первісний намір: тут мали бути поховані тільки борці за незалежність батьківщини. За перенесення останків совєтських вояків проголосував 81 член парляменту, проти — 21, троє утрималося. Член латвійського парляменту православний священик Алєксєй Зотов назвав це рішення „ганебною і неприпустимою наругою". „Нехай живі зводять свої політичні порахунки, вони можуть постояти за себе, але мертві — не можуть", — сказав А. Зотов.

В ПОНЕДІЛОК, 1-ГО ЛЮТОГО, російські власті, під тиском світової громадськости, визнали факти захоронення Совєтським Союзом радіоактивних відпадів в Північному Льодовитому океані. На міжнародній екологічній конференції в Осльо представник російського міністерства охорони довкілля Валєрій Рум'янцев повідомив, що російські спеціялісти від 1959 до 1991 року багато разів скидали баньки з радіоактивними відпадами в Баренцеве і Карське моря. Всього було затоплено понад 200,000 кубічних метрів відпадів, а також щонайменше сім совєтських ядерних реакторів. В. Рум'янцев відмовився назвати місця затоплень, сказав тільки, що вони знаходяться поблизу Нової Землі. Минулого літа норвезька екологічна експедиція спробувала допливти до тих місць, однак російські прикордонники не пропустили екологів.

ЕКОЛОГИ КИТАЮ ЗАКЛИКАЮТЬ уряд країни вжити негайних заходів до врятування Янцзи, найбільшої китайської ріки, яка за довжиною русла займає, поряд з Амазонкою, третє місце в світі. Через хижацьке вирубування лісів довкола витоків Янцзи великі площі ще донедавна родючої землі в провінції Сичуань перетворюються на пустелю. У висліді грубого порушення екологічної рівноваги під загрозою цілковитого зникнення опинилися рідкісні тварини, рослини і навіть пам'ятники давньокитайської цивілізації — храми Куалупси і Джючжайгов.

ПІСЛЯ ВОСЬМИРІЧНОЇ перерви на Філіппінах знову пробудився вулкан Майон, що знаходиться в провінції Албай, 220 кілометрів на південний схід від Маніли. Стовп попелу, викинутого з жерла, досягає у висоту майже 5 кілометрів. Є десятки вбитих і ранених. Останній раз Майон діяв у 1984 році, відтоді уряд заборонив поселюватися в 10-кілометровій зоні, однак селяни заборони не дотримувалися і тепер загроза нависла над понад двадцятьма селами. Вулканічні викиди знищили 10 електричних ліній, без електрики залишилося мільйонове портове місто Леґаспі.

ІРАК ПРИПИНИВ ВОРОЖІ ДІЇ

Вашінгтон. — Як заявив Представник Пентагону, Ірак „змінив свою поведінку" і вже більше не погрожує літакам антиіракської коаліції, які патрулюють зони „повітряного карантину" на півдні і півночі країни.

Відповідаючи на запитання журналістів, представник міністерства оборони З'єднаних Стейтів Боб Голл повідомив, що тепер Ірак не використовує свої радари і протиповітряні гармати. Така зміна, за свідченням Пентагону, відбулася відразу після приходу в Білий Дім нової американської Адміністрації. Голл підкреслив, що „ЗСА вітають за зміну".

На думку багатьох коментаторів, ця заява Пентагону відповідає бажанню адміністрації Клінтона хоч трохи відволікти увагу громадськости від американсько-іракського конфлікту. Про це бажання говорить і характер першого тижня правління нового президента, який минув у безперервних гострих дискусіях з воєнними у зв'язку з обіцянкою Клінтона скасувати обмеження на службу гомосексуалістів в армії.

Виглядає, що такий стан стосунків покищо влаштовує обох державних лідерів і може привести до відновлення нормальних контактів між З'єднаними Стейтами й Іраком. Спостерігачі також нагадують, що в одному зі своїх передінавґураційних інтерв'ю Клінтон запропонував Саддамові Гуссейнові відновити добрі стосунки при умові, що будуть дотримані вимоги ЗСА і „поведінка Іраку зміниться". І хоч наступного дня Клінтон відмовився від цих своїх слів, Багдад намагається використати навіть найменшу шансу. У ці дні іракський представник в ООН, колишній амбасадор у Вашінгтоні Нізар Гамдун терміново поїхав у Багдад „для консультацій". Деякі спостерігачі пов'язують це зі скорим встановленням нових взаємин між З'єднаними Стейтами й Іраком.

Представники Адміністрації не хочуть робити передчасних заяв з цього приводу. Зміну в наставленні Багдаду вони трактують як тактичний хід і запевняють, що політика щодо Іраку залишиться такою ж принциповою, як і за часів президента Буша.

В АМЕРИЦІ

ЖИДІВСЬКА ЛІҐА проти знеславлення повідомила, у вівторок, 2-го лютого, що кількість антисемітських випадків в університетських містечках більш, як подвоїлася від 1988 року. Випускаючи своє 14-те з черги річне статистичне зіставлення про антисемітизм в Америці Ліґа твердить, що причиною цього є частинно розповсюдження „расової ненависти" такими особистостями як Луїс Фарракан, керівник Нації ісляму та іншими цього типу промовцями, які користуються великою популярністю серед неґритянської молоді. Вищезгадана жидівська організація твердить, що неґритянські студентські провідники ентузіястично підтримують тих, які неґативно висловлюються про жидів. Речник Нації ісляму відмовився коментувати звідомлення Жидівської ліґи проти знеславлення. Одначе Л. Фарракан вже від давна твердить, що він не є ворогом жидів.

БЛИЗЬКІ СПІВПРАЦІВНИКИ президента Б. Клінтона, кажуть, що він вже починає відчувати вагання своєї партії щодо політичних напрямних. З одного боку він хоче дотримати бодай якусь частину своїх передвиборчих обіцянок, наприклад, що він буде президентом доступним всім громадянам і зокрема боронитиме інтересів середньої кляси американських громадян, які в більшості є консервативного напрямку. Вони є також і рушієм цілої Демократичної партії тому до них треба прислухатися, а тиск також починається зі сторони науковців і інтелектуалів, які є партійними ідеологами та більш ліберальних спрямувань. Одначе його дорадники останніми днями намагаються переконати всіх, що ліберальні потягнення у першому тижні урядування не є ані метою Президента, ані напрямною Демократичної партії.

ЗАКІНЧЕНО ПЕРШУ ВСЕБІЧНУ оцінку Вільної північноамериканської торговельної угоди. Займалася цією справою Міжнародна торговельна комісія — незалежна федеральна агенція, яка у заключенні своїх досліджень стверджує, що в загальному цей договір допоможе дещо зростові американської економіки та затруденні. Одначе там же відразу підкреслюється, що це спричинить втрату місць праці тільки в таких ділянках виробництва як автове, електроприладів для домашнього вжитку та одягу. Ці дослідження підтримують твердження Уряду президента Джорджа Буша та відкидають закиди профспілок і деяких членів Конґресу про можливі втрати багатьох інших місць праці.

РОБЛЯЧИ ПЕРШІ СПРОБИ для легшого переведення в життя своєї економічної програми, президент Билл Клінтон у своїй промові до губернаторів і членів Конґресу сказав, що не зважаючи на можливі перешкоди, він таки хоче 31 біл. дол. для нових видатків, завданням яких буде створити нові місця праці, уможливити податкові пільґи та пожвавити економічний зріст. Визначуючи головні цілі своєї домашньої політики, президент Б. Клінтон звернувся до губернаторів стейтів за допомогою у переорганізуванні існуючої державної допомогової системи, заявляючи, що він плянує зорганізувати групу осіб, які займуться дослідами цієї справи.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ІСНУЮЧЕ безробіття та окремі околиці, де економічний застій далі існує, то більшість економістів заявляє, що економіка ЗСА починає зростати та закроюється на солідніший розвиток. Цей новий економічний зріст базується головно на покращанні видайности американського робітника, що дає солідні заробітки корпораціям, більші вклади гроша підприємствами та довші години праці. Крім того, створення нових місць праці меншими фірмами починає вирівнювати звільнення великих фірм, а також багато боржників вже сплатили зовсім або бодай частинно свої борги. Будучи свідомими всіх цих поліпшень пересічні споживачі та покупці багато більш довірливо почали ставитися до майбутніх можливостей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347 UNAW (202) 347-8631 (факс)

Які справи найважливіші в Америці

Перший тиждень урядування президента Билла Клінтона не був для нього найкращий. Зараз у перші дні він скасував усі обмеження для введення жіночих абортів, що їх увели Роналд Реґен і Джордж Буш. Це дуже сподобалося жінкам із табору „Право вибору", але і змобілізувало всіх противників, що проявилося у демонстраціях і арештуваннях. Зараз у перших днях речник Білого Дому проголосив, що Президент не зможе виконати висловленої у передвиборчій кампанії обіцянки, що знизить податки малозаможним громадянам. Сенатська комісія для справ судівництва спротивилася затвердити зголошену Президентом кандидатуру Зові Берд на генерального прокуратора. Виявилося, що вона затруднювала у себе двоє нелеґальних іміґрантів із Перу, — це ніби невелика провина, але генеральний прокуратор не повинен таке робити.

Президент признав свою помилку і відкликав цю кандидатуру. Але найбільше шуму наробило рішення Президента скасувати існуючі бар'єри для військової служби гомосексуалістів. Запротестували всі шефи штабів усіх родів збройних сил із генералом Коліном Павелом, головою об'єднаних штабів на чолі. Несподівано солідаризувався з ним й дуже рішуче виступив проти такого задуму сенатор Сем Нанн, голова Комісії для справ збройних сил. Таким чином виявилося зараз у перших днях урядування Президента із Демократичної партії, що Конґрес із своєю демократичною більшістю не є безкритично слухняний, а може робити клопіт своєму партійному Президентові

У п'ятницю, 29-го січня ц. р. президент Клінтон перевів пресову конференцію. Вступна заява Президента стосується проблеми гомосексуалістів у збройних силах Америки. Цій самій проблемі присвячені два запити журналістів, а відтак маємо довгу заяву сенатора Сема Нанна. На цьому перша преса конференція нового Президента вичерпалася.

Невже це найважливіша справа американської великодержави на початку 1993 року? Адже існує астрономічний дефіцит державного бюджету, застій американської економіки. Існує контроверсійна проблема протеґованої (з імпортовими митами) чи вільної закордонної торгівлі. Існує все ще безробіття: який тиждень тому найбільша в Америці торговельна фірма Сірс Енд Робак проголосила, що ліквідує 116 крамниць, причому безробітними стають 50,000 осіб. Батьки синів і доньок, які покінчили середню школу, мають найбільшу журбу: величезний кошт щорічного навчання у високих школах, коледжах і університетах. Існує проблема охорони здоров'я і Президент призначив свою дружину Гілларі на голову Комісії, що має підготовити проєкт реформ: Громадяни терплять від забрудненого повітря і занечищення води, але важкий промисел бунтується проти великих коштів, пов'язаних з їхнім очищуванням. А в закордонній політиці: Ірак, Сомалія, війна на Балкані, Ізраїль і арабські держави, взаємини зі західньоевропейськими союзниками, Европейською економічною спільнотою і НАТО, — заповіджена конференція на вершинах з Борісом Єльцином і цілий комплекс проблем на Сході Европи. І це тільки жменя найважливіших крайових і міжнародних проблем.

Чуємо виправдування, що кожний новий Президент Америки має спершу труднощі і робить помилки. Перша каденція Билла Клінтона розпочалася не добре, тим паче, що покищо ні один член його Уряду не виявив свого державницького обличчя. Будьмо терпеливі і чекаймо. Одначе, варто було Президентові почекати з абортами та гомосексуалістами.

МІНІСТЕР ЗОВНІШНІХ економічних зв'язків Азербайджану Рауф Караєв, коментуючи рішення російського уряду про запровадження 65-відсоткового митного податку, заявив, що через Росію Азербайджан опинився в тяжкій економічній ситуації. „Ми змушені купувати всі російські товари за світовими цінами", — сказав він. Тим часом Азербайджан не має відповідного закону про митні податки. Якщо Росія не змінить своєї політики, Азербайджан мусить вийти з рублевого простору, — підкреслив Р. Караєв.

Сергій Кисельов,
Київ

ПЕРЕКВАЛІФІКАЦІЯ НА ДИПЛОМАТІВ

...Ось іще один відлетів, неначе птах у теплі краї, не попрощавшись із нами, навіть не надіславши з борту літака вітальної телеграми. Тим більше привітаємо себе й водночас його: Костянтин Масик став надзвичайним і повноваженим послом України у Фінляндії, опікуючись також дипломатичними стосунками зі Швецією, Данією та Норвегією.

Не наважуся стверджувати, буцімто К. Масик не зуміє подужати школу дипломатії. Вельми можливо, що він оратиме нову ниву ще впевніше, аніж свого часу робив це, коли обіймав посаду першого секретаря Київського міського комітету Комуністичної партії України, а потім першого віцепрем'єра в уряді В. Фокіна. Більше того, вельми можливо, що дипломат-неофіт швидко опанує фінську мову й без великої шкоди для себе прилаштується до фінської національної кухні (з фінською лазнею, гадаю, він, як і більшість колишніх номенклятурних партійних можновладників добре знайомий). Для таких оптимістичних прогноз є вагомий грунт.

Річ у цьому, що К. Масик до певної міри вже, сказати б, зумів виявити себе на дипломатичному терені. Досить згадати його вояжі до Ірану, коли він був другою особою в колишньому українському Уряді. В результаті цих подорожей на світ Божий народився карколомний проєкт, згідно з яким Україна мала отримувати нафту та газ з Ірану трубопроводом. Щоправда, українські фахівці відразу поставилися до цієї витівки як до дитячої забавки. Адже більша частина такого трубопроводу мала пролягти по території Азербайджану та Росії, а отже, за будь-якого часу тамтешні політики могли спромогтися його перекрити. На тому цей масиківський „проєкт століття", як, до речі, й більшість інших починань Уряду, до якого він входив, тихо помер, але сам К. Масик, вочевидь, придбав необхідний дипломатові досвід.

Щоправда, цей досвід трохи підірвав міжнародне зображення України: те, що наша молода незалежна держава почала налагоджувати свої дипломатичні відносини на Близькому Сході насамперед із Іраном, не лише викликали подив інших арабських країн та Ізраїля, але й до певної міри пригальмували розвиток українських стосунків у цьому регіоні.

Тим більше саме К. Масик, а не якийсь собі нікчема-професіонал з Міністерства закордонних справ України, терміново запотрібнився нашій суверенній державі для дипломатичних вправ у Фінляндії. Щоправда, подейкують, буцімто така поквапливість пояснювалася лише тим, що напередодні „імпічмента" уряду В. Фокіна (якому український Парлямент висловив недовіру і який так завзято захищав президент України Л. Кравчук), виникла потреба достойно працевлаштовувати його номенклятурних апаратників.

Мені важко собі уявити, що лише заради того, аби в К. Масика не переривався трудовий стаж, Україна пішла на те, щоб відмовитись від узятих на себе зобов'язань на міжнародному дипломатичному терені. Й тим не менше ситуація з призначенням К. Масика виглядає саме так.

Річ у тім, що Україна не мала наміру найближчим часом відкривати амбасаду у Фінляндії. Згідно закритої постанови Верховної Ради України, що затвердила список закордонних країн, куди вирушать наші посли, щодо Скандинавії йшлося про... Швецію. Тим більше вольове рішення Президента України виявилося сильнішим, аніж постанова українського Парляменту. До того ж з призначенням до Швеції К. Масикові довелось би трохи зачекати — у Стокгольмі на той час не було відповідного приміщення для амбасади. В Гельсінках ж воно знайшлося відразу, що й вирішило долю української дипломатії у Скандинавії.

Звичайно, вельми можливо, що за відкриттям амбасади саме у Фінляндії, а не в Швеції й призначенням туди саме К. Масика, а не когось іншого, приховується така тонка дипломатична гра, до якої моєму холопському розуму, як до неба пішки. Скажімо, раптом ми захотіли цим призначенням нагадати шведам про герць під Полтавою, або про щось інше — не відаю. Разом з тим складається враження, що справа тут не в опікуванні майбутніми міжнародними стосунками України, а скорше в нових нечуваних за совєтських часів можливостях можновладникам-вигнанцям вирушати не на пенсію, а в закордонні мандри.

Так, колишній міністер промисловости В. Гладуш отримав призначення посла України до Латвії. Послом у Молдові став колишній міністер юстиції В. Бойко, він же голова Центральної ви-

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

МНОГОСЛОВІЄ — НАША ПРОБЛЕМА

Я захоплений офіційними промовами американських президентів. Ціла Америка і світ чекав, що скаже Клінтон у своїй інагураційній промові 20-го січня. Він мав викласти принципи, на яких базуватиме правління великодержавою на найближчі чотири роки. І видимо вив'язався зі завдання, бо його слово коментувалось по цілому світу. Президенти ЗСА подають щорічно у січні звіти про „Стан Унії"; підсумки ситуації в державі за останній рік. А триває цей звіт перед Конгресом пересічно півгодини. Всякі хрущови і брежнєви подавали на конгресах КПСС теж своєрідні підсумки „стану в Союзі", а пам'ятаєте, що то були за тиради? Дві години найменше, а то до шести. Американських президентів народ Америки і світ слухають із великою увагою. На промовах совєтських засипляли.

На різних наших зборах і сходинах не виносяться аж такі серйозні справи, як наприклад, у цих офіційних виступах президентів ЗСА. А там іноді само „представлення" промовця триває довше чим державна промова президента ЗСА. Ми звикли до балакунства і це прямо наш порок. Добрий виступ мусить бути все написаний і слово-у-слово виголошений. Ораторські пописи „з пам'яті" переходять у балакунство „без пам'яті", можуть захоплювати на вічах, але не на офіційних, особливо ж святочних, виступах. А таке у нас водиться. Це у слові. А в писаному?

За приклад візьму найбільш заслужений для нашого державного відродження періодик — „Літературну Україну". Не вогнів їй. Але все можна і треба удосконалювати. Не забираю слова про статті на літературні і мистецькі теми; тільки про ці публіцистичного характеру. Велике признання поетам та іншим письменникам, які покинувши на час літературу, заповнили прогалину у журналістиці і публіцистиці. Але надибаю там публіцистичні статті, де сам вступ займає більш місця, чим на цю тему забрала б ціла добра стаття автора на Заході. Коли дістанеться вам така стаття на цілу сторінку „Літературної України" (яка мабуть, чи вмістилась би на всіх чотирьох сторінках „Свободи"), то ледве чи присилуєте себе її дочитати. А і змістом добра, коли б втолочити цей зміст у хоч четвертину друку. Чи на поселеннях, чи в Україні повінь слова часто-густо затоплює в ньому зміст. Це ми. Надуживаємо слово зі шкодою для змісту. Де причина?

Захід, а в тому і ми на поселеннях, живе у світі електроніки. Це не тільки в обладнанні помешкань, але головно в інтелектуальному, а за тим і духовному бутті. Все проходить електронічно. Старшій людині іноді приходиться важко вловити зміст у телевізорі чи радіо, бо таким бистрим і сконденсованим способом воно просувається. А як трудно іноді второпати сенс фільму? Не тільки передача змісту, але і його сприймання — нині „зелектронізоване", інше, не таке як було тому навіть 20 років, а це так недавно.

Цей електронічний фактор у формуванні інтелектуального, а з тим упарі і духовного, нашого буття, не може не мати великого, а той вирішального впливу на наш церковно-релігійний сектор, що є частиною нашого духовного буття. За останні десятиріччя під впливом деяких наших високих церковних кіл заведено у наших католицьких церквах практики, яких ми не знали в Галичині. Воно в теорії гарно, поворот до старини. Біда тільки в тому, що нове покоління під впливом західніх духових течій, підсилених драстично останніми роками електронікою, має трудність сприймати в церкві деякі важчі змістом обрядові практики. Воно не розуміє змісту деяких практик (які до речі додано до існуючих), їх тривання задовге, воно в них бере тільки пасивну участь, та найістотніше їх виконування проходить не на хвилях його сприймання „messages". А МекЛюганове „medium is message" тут насправді находить пристосування, а його правдивість потвердження. Не маючи змоги сприйняти „medium" іноді відкидається і „message". Виливається дитину з водою.

Електроніка зреволюціонувала духовість людини, і то під кожним оглядом. Не маємо терпеливости прочитати задовгу статтю у періодику, коли у ній більше слів і фраз, ніж це конечне для висказання мислі, обурюємось на промовців, коли вони надуживають нашу терпеливість несконденсованою словом думкою, приходимо пізніше до Божому дому, коли там дбайливо неприготовані, а імпровізовані, проповіді, та надмір ритуалістики.

То що ж на потребу і де рада? В пригоді стає розуміння епохи електроніки з її прискоренням темпа всіх комунікацій і між людьми і навіть із неземським.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Альманах майбутнього

Такий альманах появився два роки тому заходом престижевого футуристичного журналу „ОМНІ". Він вміщає цілий ряд прогноз та передбачень в усіх ділянках людського життя, що стануть дійсністю у XXI сторіччі.

І так, люди будуть втішатися у великих містах життям, вільним від забруднення, з уваги на щораз меншу кількість автомобілів. Які, хоч, як це дивно звучить, стануть спричинниками власної смерти. Йдеться про те, що постійний ріст їхніх цін, поряд високих коштів їх утримання та направ, обмежить широке ґроно їхніх користувачів до вузького кола дуже багатих людей. Велика кількість колишніх автоводіїв буде користуватися мобільними пристроями, погонюваними м'язами людських ніг. Вони будуть не тільки легші, але і набагато дешевші від конвенційних автомобілів. Уліпшене змащування коліс, новий тип трансмісії та новий рід спорудних матеріялів цього революційного транспорту дозволить їхнім власникам на збільшення погінної видайности м'язів ніг, при відносно великій швидкости їзди, скажімо, 30 миль на годину.

До речі, масова комунікація мешканців великих міст буде відбуватися, не автобусами, а рухомими пішоходами (мобільними тротуарними плятформами), що будуть постійно в русі, подібно, як ескалатори. Їхня швидкість буде дорівнюватися 10-ом милям на годину, за вийнятком вхідних та вихідних рамп, у яких вона буде зменшена на половину. Залізниці, автобуси та літаки заступлять майже повністю підземні суперпідземки з електромагнетним погоном.

Подорож такою суперпідземкою з Ню Йорку до Лос Анджелесу триватиме півгодини та коштуватиме 54 дол. (під умовою, що інфляція буде припинена). Вагони цієї суперпідземки не будуть їхати на рейках, а поверх них з допомогою електромагнетної, левітаційної сили. Це дозволить цьому революційному засобові комунікації розвинути, на наші обставини, фанастичну швидкість 14,000 миль на годину. Такі підземки при кінці наступного сторіччя будуть заінстальовані, не тільки в ЗСА, але на всіх континентах світу.

Майбутні мешканці землі, за відносно невелику оплату, матимуть змогу відбувати подорожі до надземних просторів. Така подорож триватиме шість годин та відбуватиметься з допомогою залізного кабля, спущеного з надземного сателіта та підвішеного до верхів'я гори, в околиці рівника. Вагон з 30-ма пасажирами, або 100-тонним вантажем, буде пнятися по цій линві вгору з допомогою електромагнетної сили підносу. Швидкість їзди дорівнюватиметься 9,700 милям на годину.

Іншою версією такої піднебесної подорожі будуть космічні елеватори, що користуватимуться коротшим каблем, спущеним із сателіта, що кружлятиме поверх землі на нижчій орбіті. Один кінець кабля буде звисати в повітрі для сполуки з космічним судном, який повезе охочих в надземні простори. Згідно з опінією представника НАСА, перші туристичні вакації стануть вже дійсністю з початком XXI сторіччя. Звичайно, „космічні" туристи не зможуть зразу очікувати великих вигод, але вони не будуть теж нарікати на брак вражень та рвучких хвилювань. Пасажири таких космічних подорожей рекрутуватимуться, здебільшого, з-поміж аматорів фотографії та астрономії. Туристи, що шукатимуть пригод та буденних хвилювань можуть, замість в надземні простори поїхати в підводні простори, ось хоч би до підморського готелю, що саме тепер будується на острові Ґренд Киймен, на дні океану. Його кімнати матимуть скляні стіни, крізь які туристи матимуть змогу оглядати іноземний світ та фльору і фавну, що небагато різнитиметься від фльори і фавни позаземних плянет, на яких колись стане стопа людини.

Редактор журналу „Футурист" Едуард Корніш передбачає на переломі XXI сторіччя такі речі: відкриття органічного життя у підземних водах одного з місяців Юпітера, побудову у великих надземних перстенів, що будуть унапрямлювати теплову енерґію сонця до холодних частин землі, побудову фабрик на місяці та інсталяцію великої астрономічної обсерваторії на Марсі. Тривимірна телевізія, з густою сіткою сателітів пов'яже цілу поверхню землі з її найдальшими закутинками, в яких досі ця форма розваги була відома тільки з газет і оповідань. Він передбачає також побудову в надземних просторах величезних промислових та мешкальних споруд, в яких буде жити один мільйон людей. Багато стане мільйонерами шляхом експлуатації золота, плятини та рідкісних мінералів з астероїдів. Але найбільші користі з технології майбутнього матиме рільництво з допомогою сателітів, які контролюватимуть збори, рівень ґрунтових вод, вологість ґрунту, вторгнення паразитних комах та унапрямлюватимуть тепло соняшних променів у загрожені холодом смуги землі, для поліпшення їхніх урожаїв і зборів.

Д-р Тамара Булат

ТАЛАНТ НУРТУЄ

(Про композитора Л. Грабовського)

I

Одного дня, коли я сиділа і працювала над архівами в УВАН, хтось назвав прізвище Леоніда Грабовського. Так дізналася, що композитор тепер живе в Ню Йорку. А невдовзі ми побачилися із ним в Українському Інституті Америки на авторському концерті Мирослава Скорика. Наступного дня відбулась зустріч, яка мабуть, ніколи не зникне з пам'яті. Це було в українській місії при ООН, куди пам'ятного дня, 1-го грудня 1991 року, прийшло чимало людей, щоб віддати свої голоси за незалежну Україну.

Радісно збуджена питаю Л. Грабовського:

— Ти вже віддав бюлетень?

— Ні. — Відповів, як мені видалося, з тремтінням у голосі.

— Чому?..

— Бо мій пашпорт мав прописку в Москві, і тому, виявляється, я не маю права голосувати.

Не згадуймо, чому корінному киянинові, високоосвіченій людині, українському композиторові Леонідові Грабовському не знайшлося місця праці в рідному місті Києві. Маючи у своєму доробку чимало творів, у тому числі симфонічних (мелодраму „Море" для читця, хору, оркестри та органу за твором Сен-Жен Перса „Морські дороговкази"; „Симфонічні фрески"; симфонію-леґенду „Ніч на Івана Купала"), камерно-інструментальних та вокальних (а серед них багато в чому новаторські вокальні цикли: „Пастелі" на слова Павла Тичини, „Шість японських гоку", „Епітафія пам'яті Р. —М. Рільке"), та не маючи праці, він змушений був переїхати до Москви. Але й там нелегко було знайти працю навіть для щоденного прожитку.

Гордий і незалежний, дружелюбний і вразливий Л. Грабовський завжди відстоював право на художню свободу. Незважаючи на складні умови життя, які були і є (нехай їх вже хоч не буде в майбутньому), композиторова фантазія постійно нуртує. Музичним образом і художнім ідеям Леоніда Грабовського завжди тісно в традиційних формах. Самий процес оновлення музичної лексики є захоплюючим для нього. До цього процесу експериментування і розшифрування ще не чутого вчора гармонічного комплексу чи тембрових сполучень композитор хоче приєднати і слухача. Проте на відміну від творів писемної літератури музичний твір не прочитується читачем. Лише через озвучення розкривається неповторність музичного образу. То ж бо виконавської інтерпретації потребують як слухачі, так і автор новонаписаної композиції. Багаторічне замовчування творчости Леоніда Грабовського загрожувало втраті його як художньої особливости. Припускаємо, що дружня підтримка відомого далеко за межами Америки композитора і диригента Вірка Балея багато важила для повернення до музичної культури Леоніда Грабовського. Творча енерґія дістала у композитора „друге дихання".

Національно спрямована мистецька діяльність Леоніда Грабовського несе в собі непересічні художні ідеї. Пошукувачем цікавих стильових, формотворчих, тембрових характеристик постав перед слухачами наш український композитор у своєму першому авторському концерті в Америці 29-го лютого 1992 року. Ідучи того вечора до відомої в Ню Йорку концертової залі Аліс Таллі Голл, у Лінкольн Центрі, пригадався мені з усіма подробицями концерт у великій залі Київської консерваторії, де в грудні 1961 року на Українському молодіжному пленумі композиторів вперше прозвучали „4 українські пісні" для хору і симфонічної оркестри Леоніда Грабовського. Тоді усі одностайно відзначили яскравий твір учня Лева Ревуцького і Бориса Лятошинського, пророкували велике майбутнє композиторові. І не помилилися. Талант робив свою справу. Твори Грабовського відомі не лише на батьківщині, але звучали також у европейських країнах — Голляндії, Польщі, Німеччині, Англії, Швайцарії, Португалії, Чехії, Юґославії, у багатьох містах на американському континенті — Вашінґтон, Ню Йорк, Лас Веґас, Блумінгтон, Денвер, Коламбус та інші.

Авторський концерт українського композитора зацікавив багатьох людей. Перед входом до престижевої залі Лінкольн Центру можна було почути англійську, еспанську, українську, російську мови. Програма концерту була побудована так, що до неї ввійшли твори різних періодів художньої біографії композитора. Це зумовило показ найважливіших „точок" музично-стильової еволюції Леоніда Грабовського, одного з перших музичних аванґардистів 1960 років на Україні, допитливих, мислячих людей, яких цікавили обшири культурного світу.

Першими у концертній програмі прозвучали вокальні мініятюри „З японського гоку" (1964—1975 рр.) на вірші старовинних поетів. Було цікаво почути твір, з яким я познайомилася у Києві в механічному записі (в концертовому виконанні він ніколи не звучав в Україні). У цій композиції Л. Грабовський винайшов ориґінальний спосіб звучання голосу через грудні резонатори, що наслідує звучання духового інструменту. Авторський задум тлумачив американський співак Даґлас Перри, ліричний тенор із театру Лірик Опера в Чикаґо. Коли я запитала у співака, як йому подобається запропонований в окремих місцях тембр, він відповів, що таке коливання голосу нагадує йому тріпотіння метелика. Тендітні вокальні мініятюри, написані для тенора, флейти півкольо, фаготу і ксилофону, були виконані непересадно, з почуттям, відповідним характеру поезії і музики.

Закінчення буде.

ГОЛОВА ПАРЛЯМЕНТУ Молдови А. Мошану, його перший заступник І. Хадирко і члени Президії В. Недільчук та В. Матей зрезигнували зі своїх постів. У молдавській Верховній раді вони очолювали депутатську меншість, яка виступає за негайне об'єднання Молдови з Румунією.

Перекваліфікація

(Закінчення зі стор. 2)

борчої комісії під час президентських виборів. Послом до Ізраїля вирушив колишній міністер охорони зовнішнього середовища Ю. Щербак. Колишній заступник голови колишнього Кабінету Міністрів С. Комісаренко нині репрезентує Україну у Великобританії. І таке інше, і тому подібне. Один із високих чиновників Міністерства закордонних Справ (МЗС) республіки натякнув - мені, що вже існує чималенька „жива черга" з колишніх та нинішніх номенклятурників, що пнуться в дипломати.

Щодо самого Міністерства закордонних справ України, то за цих обставин воно по суті справи перетворилося на статиста при Президенті республіки. Як відомо, в усьому світі існують політичні призначення на високі дипломатичні посади, окрім хіба, що Англії, де послами стають лише так звані кар'єрні дипломати. Та навіть у тому випадку, коли амбасаду очолює політик, під його рукою там працюють дипломати-професіонали. Тим часом для професіоналів з українського МЗС, схоже, за кордоном просто не знайдеться місця, оскільки за старою звичкою колишні компартійні чиновники потягли за собою до амбасад не тих, що вміють, а тих, що особисто їм віддані. Коли ж, скажімо, посаду посла обіймає таки професіонал, як це сталося недавно, коли до амбасади в Єгипті вирушив спеціяліст-міжнародник Віктор Нагайчук, то подібне явище є виключенням із правил, що підтверджує самі ці правила.

Шкода України. Наша загальна нинішня евфорія — слава! Нас визнала ще одна країна! Кот-д'Івуар встановила з нами дипломатичні відносини! — зчасом минеться. А аматори в дипломатії залишаться надовго. І це не може не датися взнаки.

Пам'яті С. Лехновського

Дня 6-го січня 1993 року, у самий Святий Вечір за старим стилем, відійшов у вічність Степан Лехновський. Наша громада в Кергонксоні, Н. Й., втратила взірцевого громадянина, люб'ячого чоловіка, батька, дідуся і щирого українського патріота.

Доля не була надто ласкава для покійного. В житті довелося йому поборювати багато перешкод і трруднощів.

Народився 1920 року в Старім Самборі на Бойківщині, Галичина, як син робітника у нафтовому промислі в Бориславі і Дрогобичі. Вже юнаком вступає в ряди Організації Українських Націоналістів, а згодом як дійсний член ОУН переходить вишкіл Військової Референтури ОУН. В часі війни як активний військовик на східніх областях України, переходить у 1943—45 на західні землі, до Галичини, і включається у Військову Референтуру Теренового Проводу як інструктор військової і партизанської тактики.

Повністю відданий Українській Націоналістичній Ідеї, був карним, точним і здисциплінованим членом, виконуючи доручені йому справи і накази відважно, часто із нараженням життя. Строгий до себе самого, вимагав того ж і від йому підвладних.

Належав до Українського Резистансу, Об'єднання колишніх Вояків Українців в Америці (ОбВУА) і до Організації Державного Відродження України (ОДВУ).

Після перебування в Пасейку поселився з родиною в Кергонксоні і тут включився у громадське життя. Як досвідчений і фаховий конструктор побудував тут цілий ряд житлових приміщень, домів, в тому числі і українську католицьку церкву св. Трійці.

Як великий прихильник Українського Пласту був співосновником місцевої Пластової Станиці і якийсь час виконував обов'язки скарбника у Станиці. До Пласту належали всі його три сини.

За відданість Україні і Українському народові був відзначений і нагороджений Почесною грамотою Проводу ОУН і Уряду Української Народної Республіки в екзилі.

Про життя і діяльність покійного говорив о. канонік Еміліян Шараневич під час Поминальної Служби Божої. Він, між іншим, пригадав гарний і забутий звичай давніх християн, що померлого в давній парафії не викреслювали із списка, але зазначували, що він перейшов до іншої церкви в небі.

На тризні прощав від ОбВУА, ОУН і від Пласту полковник Петро Войновський, підкреслюючи духовні прикмети і заслуги покійного для України і українського народу.

З ініціятиви місцевого відділу СУА переведено збірку на Український Музей в сумі 290 дол., а також переведено збірку на Чорнобиль в сумі 480 дол.

Д-р Роман Барановський

ОКРЕМА КОМІСІЯ вибрана Конґресом і колишнім президентом Джорджем Бушем для розгляду державної фінансової допомоги для університетських студентів, закінчила свою дворічну працю та запропонувала свої рекомендації. Одною із перших їх порад є зліквідувати існуючу мішанину різнородних позичок, стипендій та освітньо-робочих програм і замінити їх більш комплексною програмою, яка автоматично дала б можливість кожному студентові отримувати однакову допомогу в сумі 14,000 дол. річно, не зважаючи на його матеріяльні можливості. Одначе запропонована допомога буде різнитися тим, що менш заможні студенти отримають більше стипендій, а заможніші менше стипендій, але більше позичок.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ дослідами Крайового інституту дитячого здоров'я та людського розвитку, майбутні матері не потребують турбуватися тим, що рання чашка кави може бути шкідливою для їхнього плоду. Дослідники мають потвердження, що кафеїна з трьох чашок кави або менше, спожита кожного дня, не збільшує можливости втрати плоду, недорозвинення плоду чи зменшення об'єму черепа.

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ довкілля знаходиться перед можливістю заборони майже 10 відсотків хемічних речовин, які вживаються для вирощування овочів і городини в країні. З цього приводу новий керівник вищезгаданої аґенції Керол Бровнер каже, що цією справою треба зацікавити Конґрес якнайскорше та змінити інтерпретацію існуючого закону з 1958 року, бо в іншому випадку американська промисловість вирощування городини та овочів може знайтися в кризі. Вона твердить, що кількість вживання хемічних речовин у ніякому разі не загрожує здоров'ю споживачів, тому існуючий закон конче треба переробити.

ЧЛЕНИ ПРАВЛІННЯ Колюмбійського університету шукаючи за відповідною особою на посаду президента цієї наукової установи знайшли його в особі пресбитеріянського священика, теперішнього президента Райс університету в Гюстоні д-ра Джорджа Руппа. Завданням нового 50-літнього президента, який походить зі Спрінґфілду, Н.Дж., буде ввести Колюмбійський університет у XXI століття. Д-р Дж. Рупп прийде на місце 18-го президента Колюмбійського університету 61-літнього Майкла Совернa, який відходить 30-го червня після 13-літнього перебування на становищі президента. Хоча д-р Дж. Рупп розпочав свою кар'єру як священик, він цікавився академічною адміністратурою, де він виказався великими успіхами.

В ПРАЗІ ВІДБУЛАСЯ інавгурація першого президента Республіки Чехія Вацлава Гавела. Згідно з конституцією, він пробуде на цьому пості п'ять років. В ті самі дні уряди Чехії і Словаччини прийняли рішення про запровадження національних валют.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ТА ВІДНОВЛЕННЯ І УСТАТКУВАННЯ ДОМУ Т-ВА СВ. СОФІЯ У ВАШІНҐТОНІ, Д. К., зложили:

X-92

5.000 дол. — мґр Юліян і Олена Бачинські (на виховання священиків з України у семінарії в Римі).
5.000 дол. — Микола й Олекса Ценко — на видання українських книжок для молоді.
3.500 дол. — Ірена Мороз — для УКУ в Римі на видання книжки.
500 дол. — Федір Орест і Марґарета Куницькі (на церкву в Україні).
по 200 дол. — Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Філядельфії, Па., Українське Патріярхальне Товариство - Відділ в Денвер, Кольорадо.
100 дол. — Василь Дворський.
по 50 дол. — Марія Кассіян, Галина Крохмалюк, Іван і Марія Куземські.
по 25 дол. — Юлія Вертипорох (у пам'ять бл. п. Михайла Бодлака), Стефанія Лукомська;
по 10 дол. — Ірена Мороз, д-р Романа Навроцька.

Українське Патріярхальне Товариство - Відділ Баффало, Н. Й. - переслала Оксана Бережницька (Голова Відділу)
269 дол. — зі збірки Відділу
Збірка у пам'ять бл. п. Олекси Купика, члена управи Відділу, який відійшов у вічність 3-го червня 1992 р., зложили:
100 дол. — Укр. Патр. Товариство в Боффало, Н. Й.;
35 дол. — Комітет Братського міста Дортмуд в Баффало, Н. Й.;
по 20 дол. — Оксана Бережницька, Іван і Оксана Качмарики, Люба Цьолко, Іван і Надія Шевчуки, Іван Микитин, Оксана Хутко.
по 15 дол. — Зенон і Марія Боднарські, 64-ий Відділ Укр. Братського Союзу, Михайло Мохнач;
по 10 дол. — Михайло і Віра Пелех, Михайло і Текля Мандзій, Іван і Анна Кордупель, Михайло і Надія Блендоногі, Дмитро й Олександра Ільківські, Роман Михайлів, Богдан і Софія Дусанівські, Зиновій Мосійчук.

260.49 дол. — переслав редактор Василь Пасічняк, а саме:
108.39 дол. — сальдо з Академії 100-річчя уродин бл. п. Патріярха Йосифа в Нюарку, Н. Дж. (23-го січня 1992 р.);
96 дол. — Український Народний Союз - оплатив оголошення Академії в „Свободі";
56.10 дол. — Союз Українців Католиків в Америці „Провидіння" оплатив оголошення Академії в „Америці".

Збірка у пам'ять бл. п. мистця Едварда Козака - переслав Микола Кунинський, Дітройт, Миш., зложили:
по 50 дол. — Микола і Надія Кунинський, Адам і Стефа Лісікевич, Атанас і Зірка Слюсарчук, Андрій і Марта Уштан;
по 40 дол. — Роман і Мирослава Бараник, Всеволод і Христина Гнатчук;
по 30 дол. — Северин і Марія Злочовський, Василь і Ліда Колодчин, д-р Любомир і Любов Трешневський;
по 25 дол. — Любомир і Наталка Гевко, Ігор і Квітка Іваницький, Богдан і Ярослава Коссак, Григорій і Ліда Костинюк, Іван і Ірена Ляш, Роман і Анастазія Прийма;
по 20 дол. — Евдокія Барнич, Стафан і Іванна Білий, Олена Гевко.

XI-92

зложили:

2,310 дол. — зі спадку бл. п. Соні Микитки, Маямі, Фльорида;
1,100 дол. — Татяна Доберчак (на видання словника);
500 дол. — д-р Александер Школьник;
по 200 дол. — Юрій Кравець, Стефанія Залітач;
по 100 дол. — Анна Ткач на семінарію в Римі, Стефанія Семущак, Зенон Куровицький, д-р Александер Стрільбицький, Марія Крижанівська;
90 дол. — Микола Гошовський;
по 50 дол. — Роман Вомпель, Дарія Витанович, д-р Леонід Мостович, Марія Марусяк, Осип і Надія Німилович, Мирон Ґулей, Стефан і Луїза Галайда;
35 дол. — Юрій Свищук;
30 дол. — Ольга і Стефанія Терлецькі;
по 25 дол. — д-р Микола Войтович, д-р Іван Павлічка, Микола Кавка, Марія Каплиста, Григор Мельник, Марія Попович, Сидір і Євгенія Новаківські, д-р Іван Кіндрат, Олег Склепкович, Роман Раковський, Вілєм Татчин;
20.37 дол. — Н. В. Масюк;
по 20 дол. — Василь Циган, Дарія Яримович, Михайло й Уляна Лоза, Валтер Мандюк, Іван Копей, Михайло Скальський, Дмитро Петрика, Іван Цьолко;
по 15 дол. — Остап і Анна Стельмах, Петро Демків, Петро і Христина Бойчук, Ярослав Букачевський, д-р Петро Грицак;
по 12.50 дол. — мґр Юліян Бачинський, Оксана Бачинська;
по 10 дол. - Мирослав Субтельний, Василь Надраґа, Іван Купіна, Володимир Бараґура, д-р Дмитро Січ, Богдан Принада, Роман Мельник;
5 дол. — Валтер Климовський.

Збірка в Елмайра Гайтс, Н. Й. - зібрав Василь Осташ, зложили:
100 дол. — Український Конґресовий Комітет, Елмайра Гайтс, Н. Й.;
по 25 дол. — Василь Осташ, Йосиф Білецкий, Укр. Клюб (Василь Салиґа - голова);
20 дол. — Василь Панкевич;
15 дол. — Ева Боняк;
по 5 дол. — Михайло Осташ, Михайло Дучий, Василь Костів, Павло Німець, Михайло Петрик, Іван Чопко, Володимир Курчинський, Людвік Сенков, Зоня Федьків, Никола Гопчук, Вероніка Бурулщак, Славка Німець, Антонія Овдіяденко;
4 дол. — Володимир Василишин;
3 дол. — Михайло Стадник;
по 1 дол. — Анна Мартинюк, Анна Витрів

Листа ч. 11 - збірка в Гантері, Н. Й., зібрав і переслав Маркіян Титла, зложили:
по 100 дол. — Євген і Богданна Титла, Михайло Ринасевич;
50 дол. — Богдан і Ірена Чайківський;
по 25 дол. — Богдан Титла, Теофіль Купик, Юрій Клюфас, Любомир Зєлик, Маркіян Титла;
по 20 дол. — Богдан і Оксана Кузишин, Ярослав і Люба Федун, Ліда Макаревич, д-р Іван Макаревич.

XII—92

зложили:

500 дол. — д-р Олег і Софія Кудрик;
200 дол. — Ігор Мельникович (100 дол. - замість квітів на могилу родичів бл. п. Анни і Петра Мельникобичів, 100 дол. замість квітів на могилу бл. п. Василя Паліжа);
по 150 дол. — Василь Леканка, Микола Козанкевич;
по 100 дол. — Ярослав і Лариса Музичка, ОДВУ у Філядельфії, Па., Осип Вомпель, Роман і Анна Кобилецькі, Мирослав Прокоп, д-р Богдан і Тамара Мриць;
по 50 дол. — д-р Іван С. Коропецький, Семен Заброцький, д-р Романа Навроцька, д-р Ярослав Рожанковський, Маркіян і Люба Онуферко (у пам'ять бл. п. Ростислава Гусар);
30 дол. — д-р Зиновій і Володимира Гіль (у пам'ять бл. п. мґра фармації Богдана Копитка);
по 25 дол. — д-р Ірена Крамарчук, Віра Левицька, О. Ґелемей, Орест Колтунюк, д-р В. Блавацький, Сергій Сахарук, Ярослав Масюк, Іван Стефанів, Микола Лаврин, Микола і Люба Галів, Богдан і Теофіля Артимишин, Мирослав Климко, ОДВУ — 12-ий Відділ;
по 20 дол. — Анна Ткач, Мирон Масюк, Йосиф Сененький, Константин Мацілинський, Іван Дзівак, В. Т. Жила, Ірена Чуміловська, І. і Е. Козак;
по 15 дол. — Теодор Королишин, Семен Гасяк, Ірена Райнер;
по 10 дол. — Іван Заполюх, Орест Чапельський, Михайло Дуб, Михайло Хомин, Валтер Черевко.
5 дол. — Василь Андрейців.

Товариство Свята Софія - Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No.: 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA. 19117

Пам'ятник Т. Шевченкові в Коломиї

З преси, що дістаємо з України, і ще більш на підставі численних листів до коломиян у вільному світі знаємо, що столиця Покуття, місто Коломия, готується інтенсивно до великого свята у травні 1993 року — до відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові та до приїзду на цю врочистість гостей не тільки з України, але і з усього світу.

Історія побудови цього пам'ятника нашому Кобзареві цікава і типова для нашого народу. В Коломиї був до 1914 року у відбічній частині міста невеликий пам'ятник, але міжвоєнні роки й опісля всі три окупації (польська, німецька і совєтська) не дали змоги зберегти його. Та тільки трохи повіяло свобідними вітрами, Коломия завзялася вшанувати і в себе окремим пам'ятником свого Національного Пророка. Посприяли цьому ще дві історичні події: Проголошення своєї Держави і ювілей самого міста.

В 1991-му році збулося Коломиї рівно 750 літ записаного в історії існування. Ювілей підготовляла вона всіми силами своєї громади — перевірено і опубліковано ще раз важливіші подробиці з життя Коломиї (сьогодні в ній два часописи: „Агро" та „Вісник Коломиї"), впорядковано та прикрашено важливіші місця міста, видано елегантну й культурну ювілейну публікацію, проведено конкурс на остаточний герб міста. Конкурс дав аж 14 проєктів, але переміг проєкт лікаря Михайла Дувірака, не тільки глибоко обґрунтований з історичного боку, але й прекрасний з мистецького, як цього й можна було сподіватись від його автора, активного громадського діяча, поета й композитора; він був теж гостем у рідних у Вінніпезі, пильно цікавився нашою громадою і залишив по собі незабутнє враження. До речі, заки схвалено новий герб Коломиї, всі запропоновані проєкти видано серією карточок, — всі вони вельми різні і з історичного боку справді цікаві.

До 750-річчя Коломиї пляновано побудувати в репрезентативному її місці та відслонити під час ювілейних святкувань пам'ятник Тарасові Шевченкові, на який теж почалася збірка коштів. Коломияни, що не забули у вільному світі свого міста (пам'ятаєте того русина-вояка з поезії Ю. Федьковича, що хоч оглянув всю пишноту Парижа, ствердив був: „Таки краща, брате, Коломия!"), теж докидали свою лепту і чекали запрошення на відкриття пам'ятника. Так минуло доброго півтора року — і нарешті знаємо:

Справу будови пам'ятника Т. Шевченкові в Коломиї вела і веде, мабуть, ще й сьогодні Комісія під головуванням члена Товариства Української мови ім. Т. Шевченка Павла Синиці та Комісії з питань культури міської Ради народних депутатів. Вони розглянули наспілі два проєкти пам'ятника, але не прийняли жодного. Впарі з тим пішла суперечка, де мав би стояти пам'ятник: одні вважали, що місце для нього там, де він був до 1914 року, тобто біля теперішнього торговельного центру „Коломия", інші — що у сквері біля ресторану „Черемшина", де сусідство мало відповідне, а ще інші — що у сквері поблизу нової пошти на схід від Народного Дому, але там заважають старі будівлі довкілля. Дискусію вирішили архітекти, арґументуючи, що пам'ятник Т. Шевченкові мусить мати відповідну до нього довколишність, — і тоді остаточно вирішено, що пам'ятник стане таки в центрі Коломиї, на площі північніше ратуші. Те місце й було посвячене врочисто Патріярхом Мирославом Любачівським в суботу, 10-го серпня 1991 року, коли Блаженніший відвідав Коломию, і на місці під пам'ятник поставлено відповідний „Пропам'ятний знак", де в погоду майоріють синьожовті прапори та де коломияни і їх гості складають квіти та вінки і також пожертви. Над самим проєктом пам'ятника (вже 14-им з черги) працюють інтенсивно тепер львівські мистці-скульптори Посікора, Римар і Яремчук під проводом проф. Дмитра Крвавича — ще під кінець 1991 року його мали остаточно затвердити згадані вже комісії, а з січнем 1993 року повинно було початися безпосереднє виготовлювання пам'ятника: Шевченка, що сидить, у середньому віці, в звичайній на Заході одежі. Відкриття пам'ятника заплянoване на травень 1993 року.

Стільки можемо подати до відома всім коломиянам та українцям у діяспорі про побудову пам'ятика Т. Шевченкові у столиці Покуття. Вони напевне допоможуть довести це престижеве для них діло до щасливого завершення і ми спробуємо дати їм у свій час знати, як воно все відбулося.

А. Курдидик

Пластуни колядували в Бразилії

Отець Августин Дідткун з членами гуртка прихильників УПЮ.

Гурток прихильників УПЮ, який недавно зорганізовано при Товаристві „Полтава" в місті Куритиба, Бразилія, під проводом ст. пл. Корнелія Шмулика й пл. пр. Валдемара Зазецького ходили по хатах з традиційною колядою. Пластуни, які також належать до гуртка бандуристів „Фіялка", під дириґентурою Єлизавети Кривої відвідали з колядою понад сто хат.

Бразилійські телевізійні станції фільмували, як пластуни колядують, і того дня на саме Різдво, передали по телевізії на цілу Парану. Приємні враження, коли прийняли пластунів старші особи, які приїхали з України, та нагадували часи в Німеччині й Україні.

На Богоявлення о. Августин Дідткун, ЧСВВ, запросив пластунів до участи у Службі Божій, при Церкві Різдва Божої Матері. На цей день також прибула бразилійська телевізія й фільмувала, як пластуни несли прапори, ікони.

Гарне враження зробила на громадян група пластунів, бо в Бразилії Пласт існував сорок років тому. І тепер якраз починається відновлення Пласту.

Ст. пл. Корнелій Шмулик

Молоді, гарні люди підходили до величезної мапи, представляли свої осередки і зазначали, звідки вони приїхали. За якийсь час територія Польщі (Гданськ, Краків, Люблін, Варшава, Вроцлав, Щецін, Перемишль), України (Київ, Крим, Донецьке, Дніпропетровське, Луганське, Суми, Чернігів, Маріуполь, Чернівці, Тернопіль, Львів), Словаччини (Пряшів), Чехії (Прага), Росії (Москва, Санкт Петербург), Литви (Вільно), а навіть Башкірії (Уфа) були вкриті кольоровими значками. Так розпочалися традиційні дні української культури у Кракові, які цього року були організовані фундацією св. Володимира, Хрестителя Київської Руси, і Українознавчим науковим колом студентів Ягайлонського університету.

Студентські дні української культури у Кракові

Українська культура черговий раз показала своє багатство, різноманітність, красу. Знову пробудила зацікавленість Польщі і допомогла зробити ще один крок до порозуміння і приязні наших народів. Дні супроводжували виставки українського церковного мистецтва з Києво-Печерської лаври на Вавелі, ікон XVI—XIX ст. з Цевкова та з Музею Шолайських, ікон Ю. Новосільського, графіки Т. Венгриновича, малярства творців зі Львова — в Галереї українського мистецтва при фундації св. Володимира, а також виставка „Українська література у перекладах на польську мову" в міській публічній бібліотеці.

Другий день почався з Марійної молитви, заспіваної молоддю перед іконою-мозаїкою Матері Божої з XII ст., яку привезла до Кракова блаженна Соломія і подарувала монастиреві Сестер Кларисок. Другий раз звучала молитва „Отче наш" в каплиці св. Хреста в катедральному соборі на Вавелі, де в часах короля Казимира Ягайлончика виконано східні поліхромії із зображенням Причастя св. Апостолів, янгольських хорів, та кириличними написами. Ікони, які віками не чули української молитви, знову її почули, подаючи надію.

Про зміни, про краще майбутнє, яке відкривається перед молоддю, з оптимізмом в дусі примирення Вернигори говорили декан філологічного факультету проф. д-р Францішек Зейка та ректори проф. д-р Крістіна Дирек і проф. д-р Анджей Пельчар, який у спеціальному вітанні між іншим сказав: „Висловлюю визнання організаторам Днів і глибоке переконання про велику вагу таких зустрічей. Тішуся з того, що власне Ягайлонський університет є їх місцем".

Опісля студенти заспівали: „Чуєш, брате мій", в місці вічного спочинку Богдана Лепкого, чиє ім'я є символом українства, вписаного в культурний пейзаж Кракова. Тут на Раковицькому цвинтарі, на братських могилах, пролунала „Вічная пам'ять" за упокій 1253 душ українських інтернованих та військовополонених з польсько-української та польсько-більшовицької воєн, які загинули в краківському таборі Домб'є.

Незабутньою подією була зустріч з професором Ю. Новосільським, його думка про неможливість розділення справжнього мистецтва на сакральне і світське збудила не тільки велике зацікавлення, а навіть контроверсії. Цікавими і трохи сумними були виклади майстра чорно-білого мистецтва Т. Венгриновича і працівників фундації магістрів консервації пам'яток мистецтва Ядвіги Стирни і Агати Мамонь. Їх кропітка, невтомна праця дає людям можливість побачити ті чудові образи, які нищено в роки непорозумінь і ворожнечі.

Наступного дня була можливість почути про творчу діяльність всіх студентських осередків. Ці матеріяли будуть надруковані в наступному випуску альманаха „Між сусідами". Друга частина відкрилась семінаром „Майбутнє польсько-українських відносин, пропозиції і завдання для вчених, творців культури, видавців, політичних, суспільних і релігійних діячів". Моє зацікавлення збудила доповідь Тадеуша Ольшанського. Він привів багато прикладів, ділянок і можливостей розвитку взаємних відносин на ґрунті обміну культурними досягненнями, тому що ця ділянка є більш „універсальною, ніж інші сфери життя". Тут було згадано і про обмін молодіжними групами, театрами, музичними виконавцями, виставками художників, і про переклад художньої та наукової літератури, і про можливість співпраці між різними інституціями. Не меньше цікавою була доповідь Стефана Вількановича, який дав аналіз відгуків польської преси на події, зв'язані з Україною, і звернувся до журналістів, публіцистів, видавців з проханням-закликом обережного використання інформації, щоб не зашкодити і не погіршити наші тільки що народжені відносини. З зичливим побоюванням про відсутність активної політики відносно Польщі серед українських політичних еліт, та про брак чіткої східньої політики Польщі говорила Вогуміла Вердиховська з міністерства культури і мистецтва. В семінарі також взяли участь Р. Лужний, Я. Прокоп, О. Гнатюк, Д. Стус Ю Підлісний та інші.

А ввечері був концерт „1000 років української поетичної молитви і духовної пісні про гідне життя", присвячений вшануванню річниці Незалежності України, в якому взяли участь студенти Української філології Ягайлонського університету, О. Богомолець, молодь Студентського братства „Обнова" зі Львова і хор з Перемишля під управлінням Олі Левчишин-Попович. Звучали молитви від перших до сьогоднішніх християнських поколінь на Україні. Запали в серце святі, безсмертні слова молитви Митрополита Іларіона, який звертається до князя Володимира, щоб встав „зі сну" і глянув на плоди свого труду:

Встань.
Споглянь і на город / Київ, що сяє величністю,
споглянь на квітучі церкви,
споглянь на зростаюче християнство,
споглянь на город,
котрий сяє і блищить від ікон святих,
котрий пахне кадилом,
котрий славлять,
в котрім чуються святі божі співи.
І побачивши це все, втішся і возвеселися,
та прослави доброго Бога,
всього того Сотворителя.

Ідею суті інституції Церкви цебто її материнсько-опікунчих завдань, яка не опускає дітей своїх у потребі, і як рідна мати переживає горе свого народу, передали студенти молитвою-плачем Богородиці під Хрестом Спасителя, Кирила Туровського:

Сотворіння болять зі мною Сину,
видячи несправедливе засудження Тебе на смерть.
Горе мені, дитино моя, світло і творче сотворінь.
Що оплакувати нині мені?
чи насмішки над Тобою,
чи удари по щоці,
чи биття по плечах,
кайдани темниці
й оплювання святого Твого обличчя,
що Ти прийняв від беззаконників
за довершені їм добрі діла?

Останній день — морозний і сонячний. Для всіх була надана можливість взяти участь в Богослуженнях обрядів греко-католицького і православного. А пополудні було врочисте відкриття виставки ікон XVI — XIX ст. зі збірки Музею Шолайських у Кракові. На відкритті виставки виступили директор Народного Музею в Кракові проф. д-р А. Малкевіч, організатор виставки музею Шолайських В. Гумінська, голова фундації св. Володимира В. Мокрий. „Ніяке мистецтво на світі і в історії не мало такого впливу на думку, як ікона на вірних", — пригадано слова патріярха Йосифа Сліпого — сьогодні ми знаємо, чому була нищена ікона, і бачачи її відродження, бачачи відродження духовности, ми споминаємо Василя Стуса, якого часто ще не пам'ятають, хоч уособлює всіх тих, хто не дочекав цієї хвилини". І було приємно і символічно почути, власне тут, у Кракові, молитву В. Стуса, у чудовому виконанні Ольги Богомолець з Києва.

Прости ж мені, що ти, така свята,
на тім огні, як свічечка, горіла...
Горить сосна — од низу догори
сосна палає — од гори до низу.
Йде Пан-Господь. Цілуй Господню ризу,
ой чорнобрива Галю, чорнобри...

Завершувались дні української культури, багато ще було зустрічей, розмов, пісень, особливо у виконанні студентів з Педагогічного інституту з Тернополя, які ледве встигли на кінець свята культури, тому що три дні їх тримали, принижуючи, на кордоні. Студенти нав'язуали контакти, домовлялись про співпрацю і про нові зустрічі. Приємно було, що ці події були широко висвітлені польським радіо, пресою, телевізією. Є надія, що внесена ще одна цеглинка в будинок зрозуміння між найближчими сусідами, українцями і поляками, Польщею і Україною.

Олег Алексійчук

Колишні учні поставили пам'ятник на могилі директора їхньої школи

Пам'ятник Михайлові Бараникові на Личаківському цвинтарі у Львові 21-го листопада 1992 року. Зліва — два члени Комітету побудови пам'ятника: Микола Куйдич і Іван Яремко.

Ті, що колись ходили до української гімназії імені Івана Франка в Дрогобичі, часто згадують своїх добрих учителів, а між ними й останнього директора їхньої школи Михайла Бараника. Він був директором цієї школи двічі — від вересня 1931 року до початку 1940 року, коли окупанти перетворили гімназію на середню школу ч. 1, і від осени 1941 року, коли її відновлено під назвою „Державна гімназія з українською мовою навчання", до першої половини 1944 року. Помер у Львові 1961 року й похований у цьому місті на Личаківському цвинтарі.

З нагоди 70-річчя гімназії, що його урочисто відзначено в Дрогобичі у вересні 1991 року, її колишні учні створили Комітет для встановлення пам'ятника на могилі їхнього директора Михайла Бараника у Львові. Комітет зайнявся збиранням пожертв на цю ціль і встановленням пам'ятника. На пам'ятнику викарбовано напис: „Тут спочиває Михайло Бараник — Х. 25. 11. 1888 †4. IX 1961 — Директор української гімназії в Дрогобичі. Вдячні учні".

Посвячення пам'ятника відбулося 21-го листопада 1992 року. В своєму листі член Комітету побудови пам'ятника Микола Куйдич описав цю подію такими словами:

„21-го листопада на вулиці Сніжній (тепер Петра Сагайдачного — А. Г.), біля „Рідної Школи" (колишньої української гімназії — А. Г.) чекав автобус на колишніх гімназистів, котрі мали їхати до Львова на Личаківський цвинтар, де мало відбутись посвячення пам'ятника колишньому директору дрогобицької української гімназії „Р. Ш". бл. п. Михайлові Бараникові. Автобус (37 осіб) виїхав о 9.30. У Львів прибули в 11 год. На нас уже чекали колишні гімназисти — теперішні лікарі, адвокати, учителі й різні спеціялісти.

Точно о 12 год. почалось посвячення пам'ятника. Священик відправив Панахиду і згадав про тернисте життя покійного і його великі заслуги на терені виховання української молоді. Чотири особи коротко, але зі щирого серця згадали свого директора і професора. Присутніх було понад 150 осіб. Молодих було дуже мало. На закінчення заспівали „Вічна пам'ять" — можу сказати, що дуже добре. І також заспівали „Видиш, брате мій", на слова Богдана Лепкого.

Цілою групою відвідали могили Івана Франка, Петра Карманського, Соломії Крушельницької, композитора Володимира Івасюка, Миколи Колесси, Василя Барвінського й інших".

Адольф Гладилович

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПЕТРО Л. РІДЖІОНЕ член УНС Відд. 370-го Т-ва „Культура" в Ню Гейвені, Конн. помер 11-го листопада 1992 року на 85-му році життя. Нар. 1907 року на Ню Гейвен, Конн. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Лору Сампара; три дочки - Лорі Вотто, Дана Лаймонс і Лізу Ріджіоне, чотири сестри, брата і п'ять внуків. Похорон відбувся 13-го листопада 1992 року на цвинтарі св. Лоренса у Вест Гейвен, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ґіна, секр.

ЗИНОВІЙ КРАМАРЧУК член УНС Відд. 183-го Т-ва ім. гетьмана Івана Мазепи в Дітройті, Миш. помер 25-го жовтня 1992 року на 61-му році життя. Нар. 1932 року в Бучачі, Україна. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку сестри Олю Олійник, Стефу Гупалівську з мужем Володимиром і брата Богдана з дружиною Марією. Похорон відбувся 28-го жовтня 1992 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Залуга, секр.

РОМАН Я. КОРДУБА член УНС Відд. 292-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. помер 6-го листопада 1992 року на 88-му році життя. Нар. в січні 1904 року коло Стрия, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Йоанну, дочку Зірку Козак з мужем Ігором, сина Богдана з дружиною Світланою, брата Євгена Кордубу і Ольгу Керол; семеро внуків і багато приятелів. Похорон відбувся 9-го листопада 1992 року на цвинтарі Св. Гробу в Савтфілді, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

АНАСТАЗІЯ ВЕЛЬҐАН член УНС Відд. 167-го Т-ва ім. св. Миколая в Толідо, Огайо померла 7-го жовтня 1992 року на 82-му році життя. Нар. 1910 року в Медведівці, Бучач, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку дочку Анну Івасів з мужем Андрієм, синів Івана, Петра і Михайла з дружиною Джой, та 5 внуків. Похорон відбувся 10-го жовтня 1992 року на цвинтарі Кальварія в Толідо, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Вельґан, секр.

ГРИГОРІЙ МИРОНЮК член УНС Відд. 370-го Т-ва „Культура в Ню Гейвені, Конн. помер 13-го вересня 1992 року на 64-му році життя. Нар. 11-го квітня 1922 року в Ню Гейвені, Конн. Членом УНС став 1950 р. Залишив у смутку дружину Джозефіну, дітей: Кетлін Малер, Патрисію Кон, Тому і Ричарда Миронюків та 3-оє внуків. Похорон відбувся 14-го вересня 1992 року на Ст. Лоренс цвинтарі в Ню Гейвені, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ґіна, секр.

ГЕЛЕН Д. МІЗЕРАК член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж. померла 13-го жовтня 1992 року на 64-му році життя. Народжена 1928 року. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку мужа Вілляма. Похорон відбувся на місцевому цвинтарі в Перт Амбою, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Ярослав Завітиський, секр.

о. митрат ПАВЛО ІВАХІВ член УНС Відд. 57-го Т-ва ім. св. Петра і Павла в Коговс, Н.Й. помер 3-го листопада 1992 року на 83-му році життя. Нар. 1909 року в селі Сухаріча, Україна. Членом УНС став 1962 року. Похорон відбувся 6-го листопада 1992 року на цвинтарі Святого Духа в Ґемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Савків, секр.

ВАСИЛЬ КАСПЕР член УНС Відд. 237-го Т-ва ім. Св. Духа в Честері, Па. помер 25-го жовтня 1992 року на 71-му році життя. Нар. 1-го січня 1921 року в Еддістон, Делевер Кавнті. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дочок: Лінду Кваза і Сандру Летам. Похорон відбувся 29-го жовтня 1992 року на цвинтарі Лови Крофт в Линвуд, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Бетті Паньків, секр.

ГАРІ ФІРМАН член УНС Відд. 200-го Т-ва „Вільна Україна" в Озон Парку, Н.Й. помер 31-го липня 1992 року на 78-му році життя. Нар. 27-го лютого 1914 року. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Анну, та дві дочки — Маріяну і Олесю та ближчу і дальшу родину в Америці. Похорон відбувся на цвинатарі Голі Род у Вест Гевен, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Пригода, секр.

ЛІЛІЯН М. ЧОКЛА член УНС Відд. 113-го Т-ва ім. св. Івана в Деррі, Па. померла 27-го жовтня 1992 року на 76-му році життя. Нар 19-го січня 1916 року в Лятроб, Па. Членом УНС стала 1963 року. Залишила у смутку дочки — Джоен Дутров і Гелен Молескі. Похорон відбувся 30-го жовтня 1992 року на Фоґартівілл Семетері в Брадентон, Фла.

Вічна Їй Пам'ять!

Франк Козенчак, секр.

